

EL CAIENT ÈPIC EN LA PRODUCCIÓ I DIFUSIÓ MUSICAL FINISECULAR

XOSÉ AVIÑO A i PÉREZ

Sumari:

Mn. Cinto i la música

*La institucionalització musical finisecular
problemàtica
tendències*

*Estudi del repertori operístic finisecular
estrenes
programacions estables
anàlisi de les dades
assaig de conclusions*

1. Mn. Cinto i la música

No pretenc en aquestes ratlles ni referir el doll d'obres que tenen com a autor o referent la figura de Mn. Cinto, ni, molt menys, analitzar-ne alguna per a fer-la servir de mirall. La primera és una tasca que ha estat feta ja des de fa temps, tot i que agrairia una bona revisió. La segona sobrepassaria la finalitat del «Colloqui». Pretenc, això sí, iniciar el meu excurs en els darrers vint anys del segle passat recordant —a gent que ho sap de sobres— que el poeta és vinculat a l'univers de la música per múltiples raons, que justifiquen la meua presència aquí.

Mn. Francesc Baldelló, musicòleg de sagristia, publicà a finals de la dècada dels 50 un llibret que recollia una conferència dictada el 4 de juliol de 1958 a Sant Feliu de Codines. Porta el mateix títol que aquest capítol —no casualment, perquè l'he fet servir de font d'informació. Ens diu Mn. Baldelló coses tan perifèriques com que Mn. Cinto no sabia de solfa, que tenia una veu atiplada o que mantenia una estreta relació amb la família Morera.

No ens interessa, per ara, analitzar aquests extrems als quals poca cosa podríem aportar. Sí que, en canvi, val la pena recordar que Bartomeu Sigalés havia intentat un inventari d'obres vinculades a textos de Mn. Cinto i que la llista vorejava el miler. Deixant de banda un cert to d'exageració produït per la seducció que exerceix en l'autor la figura considerada, és evident que Verdaguer era home musical, tant per vocació religiosa —cal recordar que l'església ha estat font de creació i de reproducció musicals?—, per ofici de

poeta —en un moment en què una de les eternes dualitats, que ja arrenca dels grecs, entre la música i la poesia, relloria en el context del Modernisme— i per seducció personal, al marge de la poca o molta pràctica musical que l'autor tingués; (jo particularment sospito que els anys de formació eclesiàstica de Mn. Cinto van ser favorables a certa aproximació a la tècnica musical, tan necessària en l'ofici de capellà com el coneixement dels rituals litúrgics).

Mn. Baldelló distingeix entre cançons pròpies de Mn. Cinto, tals com els *Goigs en lloança de la Divina Pastora de les ànimes*, *Maria Santíssima* o les *Cobles a la Mare de Déu del Roure* (de les quals ofereix partitura i lletra), les obres de caràcter religiós que han aconseguit una gran ressò popular fins al punt que han estat musicades en diverses ocasions, com és el cas d'*Alabances de l'Altíssi*, *Oració a Maria*, *Collint violetes*, *Les colometes volen* o *Quan lo sol surt a la terra*, i aquelles que han estat musicades per figures significatives de la creació musical finisecular Carreras i Dagas, que musicà el cant místic *Jesús als pecadors*, Francesc Alió, que s'interessà pels *Idillis*, *Plor de la tòrtora* i *Canço de l'estrella* o Candi Candi que posà música a obres molt difoses com *Càntics*, *Veus del Bon Pastor*, *Creu sagrada*, *creu amada*, *Guerra a la blasfèmia*, *Jesús als homes*, etc.

Aquest capítol, tot i el seu interès, queda empetitit per l'interès musical i la gran difusió de les obres de Manuel de Falla, Morera, Nicolau, Rodoreda, Vives, etc. Ens interessa remarcar en paràgraf apart aquestes obres, perquè, el meu entendre, formen part d'un grup diferent, el d'aquelles obres que s'ofereixen en sala de concert o en teatre d'òpera i que vinculen Verdaguer, indirectament o directament amb el públic no necessàriament adepte dels anys finiseculars. Parlem, és clar, de la més transcendent de totes, *Atlàntida* de Manuel de Falla, precedida de la *Introducció a l'Atlàntida* de Morera (a propòsit de les quals vaig intervenir en el I Col·loqui). Parlem també de les diferents versions teatrals de *Canigó*, la de Jaume Pahissa, la del Pare Antoni Massana, però també d'un esbós de Morera sobre el qual encara ningú no havia dit mai res. Ara que el llegat Morera ha passat al Centre de Documentació Musical de la Generalitat de Catalunya, podem treballar-lo a plaer i descobrir coses tan interessants com aquest *Drama líric en 3 actes* en col·laboració amb J. C. Catasús, que Morera inicià el genr de 1908; projectat per a gran orquestra, existeix un primer esborrany del cant de Griselda «La nit terrible, lentament avança...»

Però parlem també, i en la mateixa orientació, de *L'adoració dels pastors* que Morera incorporà a la seva fugaç temporada de Teatre Líric Català el 1901; (un detall insignificant però entranyable és que en el guió d'aquesta obra que forma part del llegat Morera suara esmentat apareix una confusió molt il·lustrativa: el manuscrit esmenta el personatge de «Natan», el pastor mandrós que dubta de la bona nova anunciada per l'àngel; doncs bé, aquest personatge es transforma en un curiós (i no sé si malintencionat) «Wotan» (el déu wagnerià de La *Tetralogia*) en la transcripció mecanoscrita que forma part del mateix llegat i que ha estat repassada manualment per algú). Aquesta

obra havia estat pensada per a orquestra i cor celeste i compta amb la presència de l'harmonium, instrument ara pràcticament arraconat i que en aquests anys formava part dels candidats a les sales de concert.

Parlem, finalment, del *Virolai* de Rodoreda, de *L'emigrant* de Vives, de *Captant*, *Teresa*, *La mare de Déu*, *El noi de la mare*, *entre flors* i *La mort de l'Escolà* de Nicolau o de *La farigola* de Borràs de Palau. Efectivament, Mn. Cinto Verdager forma part d'un àmbit tan vital com és la creació i la difusió de la música en els darrers 20 anys del segle XIX.

2. La institucionalització musical finisecular

Una situació precària —si bé no com l'anterior— rodeja la investigació entorn de les institucions musicals dels darrers anys del segle XIX. Han estat fixades les grans línies mestres de l'evolució simfònico-coral, ha estat analitzada alguna de les institucions pedagògiques i han estat publicades en nombroses ocasions les aventures liceístiques, adornades (de forma completa en l'obra de Josep Artís *Primer centenario de la Sociedad del Gran Teatro del Liceo, 1847-1947*, Barcelona, Quintilla y Cardona, 1950) d'un llistat d'estrenes liceístiques, al qual no se li ha tret mai profit. No cal dir fins a quin punt està tot per fer i que aquesta situació és produïda per un mal entès sentit de la jerarquia que atorga més interès als estudis sobre les grans figures i els grans moviments de caràcter internacional que a la pròpia activitat, considerada d'antuvi irrellevant, en un cercle viciós de difícil resolució.

2.1. Problemàtica

Ha estat explicat ja el procés d'aparició i desaparició de les institucions que en els darrers vint anys del segle passat van pretendre organitzar la vida musical barcelonina. Resumint d'anteriors publicacions meves, destacaria dos períodes d'activitat, cesurats per l'esdeveniment sociocultural que significà l'Exposició Universal de 1888 —en aquests moments commemorada. El primer arrencaria amb un gran voluntarisme vuitcentista: Societat de Concerts de Barcelona (1880-83) [que permeté la descoberta de l'univers simfònic beethovenià a molts dels nostres avantpassats], primers cicles de Concerts de Quaresma al GTL, dirigits per Joan Goula, Eusebi Dalmau, Marino Mancinelli [els habituals directors d'òpera] i, finalment, Antoni Nicolau, en certa manera representant d'una nova manera d'entendre la música afavorida per la seva llarga estada a París, pervivència de les societats corals de Clavé (mort el 1874), amb més força de la que se'ls ha suposat en els escrits posteriors [em sembla significatiu d'aquesta vitalitat l'intent d'institucionalitzar el 1878 una mena de jocs florals de la música per a jutjar els quals es comptava amb homes com Vidal i Valenciano, Damàs Calvet, Francesc Maspons, Apelles Mestres o Josep Roca i Roca —en l'apartat literari— i Marià Obiols, J. Casamitjana, Gabriel Balart, Pere Tintorer, Climent Cuspiñera i Claudi Martínez Imbert, en el musical]. Aquestes activitats —no cal

oblidar-ho— competien amb l'allò rutinari de la vida musical barcelonina: l'òpera (que tractarem tot seguit), la música a l'església, la música al carrer i a les taules festives —feta majoritàriament de les «fantasies» d'àries d'òpera—, etc.

El segon moment vindria quan l'Exposició va posar de manifest la penúria institucional de casa nostra. Aleshores el vuitcentisme es barreja «magnis itineribus» amb el modernisme com a ideal, vituperat pels que es queden al marge. La posta en marxa d'institucions comença a despertar el públic barceloní cap a una nova concepció de la música com a quelcom de culte, seriós i pròxim a la subtileza de la poesia. Però també arriba amb elles la polèmica, signe inequívoc de procés vers la maduració, de descoberta d'interessos econòmics vinculats a la música i, naturalment, d'afany de protagonisme, més o menys emmascarat sota grans ideals. L'Orfeó Català apareix el 1891; se sent vinculat a la tradició claveriana però (recordem que adopta el nom d'«orfeó» i no el de «societat coral») vol anar més enllà i aquest anar més enllà es simbolitza en el desig d'atacar la *Novena simfonia* de Beethoven [cosa que farà el 1900] i d'introduir l'obra de J. S. Bach entre el públic de la ciutat. Vuitcentisme i modernisme van plegats, doncs, en el naixement d'aquesta entitat senyera. També és el moment de l'aparició d'entitats corals menors com la Societat Coral Catalunya Nova, [dirigida per Morera i encaminada a refer la imatge deteriorada políticament dels cors Clavé] i altres com la Institució Catalana de Música dirigida per Joan Gay, l'Orfeó de Sants, etc.

El camp simfònic esdevé en el segon moment de la nostra història el més significatiu; Antoni Nicolau en serà el gran artífex [Societat Catalana de Concerts - (1892-1897), Concerts Nicolau (1896-1898) i cicle de Concerts de Quaresma (1900) que permeteren la integral de les nou simfonies de Beethoven], en dura batalla amb els «paqueñus» modernistes i Matthieu Crickboom al capdavant [Concerts Històrics (1895) dirigits per Vincent d'Indy, Societat Filharmònica de Barcelona (1897-1904), Acadèmia de la SFB, etc.].

És en aquest context de procés en dues fases que cal situar la reflexió sobre la presència del caient èpic en la producció i reproducció musical.

2.2. Tendències

Seguint el propòsit que ens ha dut aquí, caldria d'entrada destacar que la figura de Beethoven, que és emblemàtica en aquests anys, primer com a desideràtum, després com a cosa adquirida, representa per als nostres avant-passats finiseculars allò de germànic que té la música, i entre altres valors, el més significatiu és precisament el de la traducció sonora de la grandesa èpica, de la solidesa dels valors fonamentals i, a la vegada, del lirisme no carrincló. En la primera de les dues èpoques diferenciades Beethoven no passa de ser un autor esperat, però a partir de l'activitat de Nicolau al capdavant de la SCC, pocs seran els cicles de concerts que no comptin amb alguna referència

beethoveniana. En aquest mateix context cal situar la tenacitat de les primeres institucions simfòniques (en especial les dirigides per Nicolau) per oferir Wagner en concert, saltant-se en certa manera la poètica wagneriana. Aquest autor, el caràcter èpic del qual és prou conegut, comença a ser present en el teatre líric barceloní, però la sensibilitat dels animadors de concerts finiseculars entén que l'auditori evita la carcassa escènica i la carrincloneria en què es movia encara l'òpera, accentuant el que té de gran la música wagneriana.

Aquests dos puntals de la sensibilitat musical són presents en la tasca compositiva, al costat d'un tercer (en certa manera derivat dels dos primers), el del conreu del substrate musical autòcton. En altres indrets he parlat de dues obres que em semblen paradigmàtiques: *Lo cant de la muntanya* de Felip Pedrell i *La fada* de Morera. Ambdues presenten un interès argumental pel muntanyisme medieval, a la recerca dels orígens; pròxima al Canigó la segona [Evol i Nohedes, els dos pobles referenciats, formen part del massís del Canigó], la primera es dirigeix vers l'antigor morisca.

3. Estudi del repertori operístic finisecular

El darrer capítol de la meua intervenció pretén descobrir les tendències en la creació i reproducció del teatre líric a casa nostra. Si més no a tall d'introducció cal recordar que, si bé Mn. Cinto podia haver passat tota la seva vida sense posar els peus al Liceu o al Principal, l'enorme transcendència popular de l'activitat lírica barcelonina —que ara mateix subratllarem— justifica que els paràmetres presents en la aquesta activitat formin part, al nostre entendre, del substrate estètic dels anys de fi de segle, substrate que és omnipresent en l'obra del poeta.

3.1. Estrenes

A l'apèndix [1] hi ha referenciades les estrenes operístiques barcelonines de 1880 a 1900. Són 46 obres presentades de nou en vint anys [19 si es té en compte que la temporada de 1893-94 fou suspesa la vida operística i teatral de la ciutat a causa de la bomba de Santiago Salvador]. Cal destacar, d'entrada, que ens trobem en una època —la darrera— en què al costat de la reproducció d'obres any rera any, es manté obert l'interès per la novetat. La proporció és curiosa: 1 russa, 6 espanyoles i alemanyes, 13 franceses, 18 italianes, és a dir, —i sabem que o descobrim cap Mediterrani— que continua el domini italià [present en figures consolidades com Verdi o Donizetti, o novedoses com Puccini o Leoncavallo], en dura disputa amb el repertori francès [que té dues figures cabdals, Bizet i Massenet]. L'escassetat de la presència alemanya, justificada per la seva peculiaritat, queda compensada per un fet significatiu, que també ja coneixiem, totes les obres alemanyes estrenades en aquests anys són de Wagner. A penes té interès tractar de les òperes espanyoles perquè fer-ho ens obligria a entrar en un tema que ara té poc interès, el de la qüestió de l'òpera nacional, que en el darrer terç del segle passat féu vessar molta tinta.

A part del fet que a Barcelona arriben les estrenes que han tingut cert predicament a fora, i, per tant, que l'estètica que en deriva queda perfilada per aquesta servitud, cal reconèixer que el possible interès que aquestes obres puguin despertar en el nostre públic —cosa que veurem tot seguit— serà el resultat de l'oferta i la demanda, dit d'una altra manera, que només si els valors que sostenen cadascuna de les estrenes troben certa simpatia en el públic, seran objecte de reestrena.

3.2 Programacions estables

A l'apèndix [2] s'ofereix, separat per temporades, la programació del GTL des de la temporada de 1880-81 fins a la de 1899-00. La tria ha estat feta per tal d'embolcallar la data de la publicació de *Pàtria*. S'hi ofereix autor, títol, temporada i quantitat de funcions donades en cada ocasió; dins de cada temporada, l'ordre alfabètic afecta als títols, no a la successió dels espectacles. Les òperes que porten un asterisc han estat repetides en una mateixa temporada (hivern, primavera, etc).

A primer cop d'ull pot semblar inútil una informació com aquesta, inèdita en qualsevol cas. La nostra pretensió és la de deduir les tendències del públic del moment atès que la reiteració d'una obra venia condicionada tant pels interessos de l'empresa, com pel resultat econòmic de la taquilla. Amb la cautela amb què sempre s'han de tractar els estadístiques aplicades a l'objectivació de valors, em sembla que podem certificar tot un seguit de coses.

3.2.1 Anàlisi de les dades

total òperes representades	343
total representacions	1.759
total temporada 1883-89	138
total repres. temp. 1883-89	690
total temporada 1894-00	92
total repres. temp. 1894-00	498

Òperes més representades

	[veg.]	[repres.]
MEFISTOFELE	14	113
LOHENGRI	16	111
AIDA	18	107
FAUST	13	60
CARMEN	8	59
L'AFRICAINA	11	58
RIGOLETTO	12	44

Òperes més representades una sola vegada

MEFISTOFELE	4	66
AIDA	4	51
LOHENGRIN	3	50
SAMSON ET D	2	39
LA BOHEME	3	38
CARMEN	2	37
AMLETO	2	28
OTELLO	2	25
L'HOLANDES	2	23
LA WALKYRIA	1	21

Autors més representats

VERDI	52 vegades
DONIZETI ..	36 vegades
MEYERBEER	33 vegades
WAGNER ...	17 vegades
GOUNOD ...	14 vegades

Òperes més doblades en una sola temporada

LA FAVORITA	7 vegades
LOHENGRIN ..	5 vegades
MIGNON	4 vegades
AIDA	3 vegades

3.2.2 Assaig de conclusions

3.2.2.1

Observem una major vitalitat lírica que la que podríem descobrir, per exemple, en anys molt posteriors. 1.759 representacions és una quantitat enorme si tenim en compte dos factors: primer, el GTL no era l'únic teatre dedicat a l'òpera; hi havia el Principal, el Líric, el Novetats, i altres; segon, la temporada, per llarga que fos, ocupava pocs mesos a l'any (novembre-gener i març-maig, habitualment). No oblidem que, al ritme actual de producció operística, en 20 anys de temporades es poden haver ofert un total de 1000 representacions i, tampoc oblidem que la població finisecular era inferior en nombre i en preparació (A. Jutglar afirma que el 1877 a Barcelona hi havia un 66,5% d'analfabets). Això ens porta a certificar un major impacte de la vida operística en la sensibilitat del públic, fet que abona el doll de «fantasies» operístiques que sonaven per tots els cantons de la ciutat. Un èxit operístic de la temporada passava a formar part de la sensibilitat del públic amb major relleu que una pel·lícula de prestigi en els anys de 1988.

3.2.2.2

En aquests 20 anys descobrim un canvi de sentit, molt subtil si volem: el

detall de les temporades de 1883-89 i el de 1894-00 ens evidencien certes diferències: el primer dels dos blocs compta amb un total de 138 òperes ofertes amb un total de 690 representacions [la qual cosa vol dir un promig per any de 115 representacions]. El segon bloc compta amb un total de 92 òperes amb un total de 498 representacions [la qual cosa vol dir un promig per any de 83 representacions]. D'entrada, doncs, hem de certificar una reducció de vitalitat operística en el segon bloc, accentuada per la progressiva desaparició dels teatres dedicats a l'òpera. Cal, a més destacar el tipus de repertori de cadascun dels blocs per tal de subratllar el canvi de sensibilitat.

..En el primer bloc es repeteixen òperes com *Aida*, *Faust*, *La favorita*, *Gli Ugonotti* o *Amleto* i fins i tot l'estrena de *Lohengrin*, el 1882-83, no impacta fins a la dècada següent.

..En el segon bloc ja són òperes com *Lohengrin*, *Holandès errant*, *Carmen*, *Samson et Dalila* o *La Walkyria*.

3.2.2.3

Les òperes més sovintejades ens retornen a l'univers italià en conflicte amb el francès i l'alemany. Estem parlant de *Mefistofele*, *Aida*, per una banda, i de *Lohengrin*, *Samson et Dalila*, *Carmen* o l'*Holandès errant*, per una altra. Una correcta anàlisi, però, ens ha de fer veure que té molt més pes, a l'hora de qualificar i de valorar, el fet que, en una sola vegada es donessin 21 representacions de *La Walkyria* o en dues vegades 37 de *Carmen*, que les 66 de *Mefistofele* en 4 ocasions.

Evidentment, doncs, hi ha un conflicte d'interessos —a bastament destacat per la crítica del moment, en especial per Joaquim Pena— entre el que significava l'italià i l'alemany en l'òpera. Si bé certifiquem aquest conflicte, alhora hem de reconèixer que el decantament del públic dels darrers anys del segle era tan sensible als valors del *Lohengrin*, que aconsegueix 50 representacions en 3 temporades, com als de l'*Aida*, que aconsegueix 107 representacions en 15 de les 20 temporades.

3.2.2.4

El teatre líric, doncs, evidencia unes constants que, d'una manera o altra ja trobàvem en altres instàncies musicals: la seducció per la mitologia èpica, sigui del gruix de les historietes d'*Aida* o *L'Africaine* (ambdues situades en territoris exòtics) o dels compendis pseudofilosòfics wagnerians. En qualsevol dels dos casos es tracta d'una èpica endolcida per la dinàmica teatral i operística, que —i tenim abundància de documents al respecte— permetia presentar un *Lohengrin* amb decorats de la darrera *Favorita*.

Certifiquem també, sobretot en el repertori més pròxim als anys de canvi de segle, un interès per la temàtica més naturalista (allò que en termes operístics es considera el «Verismo»); els grans temes i l'ampuositat escènica deixa pas a l'intimisme i als sentiments poderosos. És una nova manera de moure's en el món de l'èpica, que sempre ha anat de bracet del teatre líric.

APÈNDIX

Estrenes [1880-1900]

Autor	Títol	Teatre	Data
ALBENIZ, Isaac	Henry Clifford	GTL	05/08/1895
ALBENIZ, Isaac	Pepita Jiménez	GTL	01/05/1896
BARATTA, A.	Lo desengany	GTL	06/12/1885
BIZET, Georges	Le pêcheur de perles	GTL	10/29/1887
BIZET, Georges	Carmen	GTL	01/26/1888
BIZET, Georges	La jolie fille de Perth	GTL	05/10/1890
BIZET, Georges	Carmen	Lírico	08/02/1881
BOITO, Arrigo	Mefistofele	GTL	12/01/1880
BRETON, Tomás	Los amantes de Teruel	GTL	05/11/1889
BRETON, Tomás	Garín	GTL	05/14/1892
CAGNONI, Antonio	Papá Martín	TP	10/22/1882
CAGNONI, Antonio	Francesca de Rimini	GTL	11/03/1889
DONIZETTI, Gaetano	Il duca d'Alba	GTL	12/19/1882
FALCHI, Stanislav	Giuditta	GTL	01/20/1888
GIORDANO, Umberto	Andrea Chénier	GTL	11/12/1898
GIORDANO, Umberto	Fedora	GTL	04/22/1900
GIRO, Manuel	Il renegatto Alonso García	GTL	06/06/1885
GLUCK, Christoph W.	Iphigénie à Tauride	GTL	04/15/1900
GLUCK, Christoph W.	Orfeo	GTL	12/05/1889
GOUNOD, Charles	Roméo et Juliette	GTL	05/28/1884
LEONCAVALLO, Ruggero	I pagliacci	GTL	01/25/1895
MAILLART, Aimé	Lara	Lírico	07/07/1881
MASCAGNI, Pietro	Cavalleria rusticana	GTL	05/09/1891
MASCAGNI, Pietro	L'amico Fritz	GTL	12/08/1894
MASSANET, Jules	Manon	GTL	12/20/1894
MASSANET, Jules	Werther	GTL	04/29/1899
MEYERBEER, Giacomo	La stella del Nord	Lírico	10/22/1882
MUGNONE, Leopoldo	Il birichino	GTL	01/26/1893
PAISIELLO, Giovanni	Il barbiere de Siviglia	GTL	03/12/1888
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	GTL	02/26/1883
PUCCINI, Giacomo	Manon Lescaut	GTL	04/05/1896
PUCCINI, Giacomo	La bohème	GTL	04/10/1898
RUBINSTEIN, Anton	Nerone	GTL	01/27/1898
SAINT-SAENS, Camille	Samson et Dalila	GTL	01/09/1897
SANCHEZ GABANYAC, F.	La messaggiera	GTL	07/10/1889
THOMAS, Ambroise	Amleto	GTL	05/13/1882
THOMAS, Ambroise	Amleto	TP	04/09/1882
USIGLIO Emilio	Le educandi di Sorrento	TP	10/28/1882
VERDI, Giuseppe	Otello	GTL	11/10/1890
VERDI, Giuseppe	Falstaff	GTL	04/18/1896

WAGNER, Richard	Lohengrin	GTL	05/06/1883
WAGNER, Richard	Der fliegende Holländer	GTL	12/12/1885
WAGNER, Richard	Tannhäuser	GTL	02/11/1887
WAGNER, Richard	Die Walküre	GTL	01/25/1899
WAGNER, Richard	Tristan und Isolde	GTL	11/08/1899
WAGNER, Richard	Lohengrin	TP	05/17/1882

APÈNDIX [2]

Representacions Temporades 1880-1900

Autor	Títol	Temporada	Funcions
VERDI, Giuseppe	Aida*	1880-81	10
RICCI, F. i L.	Crispino e la comare	1880-81	16
VERDI, Giuseppe	Ernani	1880-81	5
GOUNOD, Charles	Faust*	1880-81	5
AUBER, François	Fra Diavolo	1880-81	2
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1880-81	4
ROSSINI, Gioacchino	Il barbiere di Siviglia	1880-81	1
MEYERBEER, Giacomo	Il profeta	1880-81	6
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine	1880-81	3
DINIZETTI, Gaetano	La favorita**	1880-81	7
HALEVY, Jacques	La juive	1880-81	4
BELLINI, Vincenzo	La sonambula	1880-81	1
VERDI, Giuseppe	La traviata	1880-81	4
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammermoor	1880-81	1
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1880-81	20
THOMAS, Ambroise	Mignon*	1880-81	15
BELLINI, Vincenzo	Norma	1880-81	1
VERDI, Giuseppe	Rigoletto*	1880-81	8
PACCINI, Giovanni	Saffo	1880-81	5
VERDI, Giuseppe	Un ballo in maschera	1880-81	1

TOTAL 26

119

VERDI, Giuseppe	Aida*	1881-82	8
THOMAS, Ambroise	Amleto	1881-82	3
MEYERBEER, Giacomo	Dinorah	1881-82	1
DONIZETTI, Gaetano	Don Pasquale	1881-82	4

GOUNOD, Charles	Faust	1881-82	1
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1881-82	5
BELLINI, Vincenzo	I puritani	1881-82	2
DONIZETTI, Gaetano	La favorita	1881-82	6
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1881-82	2

TOTAL 10

31

VERDI, Giuseppe	Aida	1882-83	6
VERDI, Giuseppe	Ernani	1882-83	5
GOUNOD, Charles	Faust	1882-83	4
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti*	1882-83	15
ROSSINI, Giacchino	Il barbiere di Siviglia	1882-83	1
DONIZETTI, Gaetano	Il duca d'Alba	1882-83	2
VERDI, Giuseppe	Il trovatore	1882-83	2
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine*	1882-83	8
DONIZETTI, Gaetano	La favorita	1882-83	
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	1882-83	6
HALEVY, Jacques	La juive	1882-83	5
VERDI, Giuseppe	La traviata	1882-83	3
WAGNER, Richard	Lohengrin	1882-83	12
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammermoor	1882-83	4
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1882-83	4
MEYERBEER, Giacomo	Roberto il diavolo	1882-83	10
MARCHETTI, Filippo	Ruy Blas	1882-83	6
TOTAL 20			94

VERDI, Giuseppe	Aida	1883-84	13
THOMAS, Ambroise	Amleto	1883-84	9
GOUNOD, Charles	Faust	1883-84	14
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1883-84	4
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine	1883-84	10
DONIZETTI, Gaetano	La favorita*	1883-84	7
HALEVY, Jacques	La juive	1883-84	6
DONIZETTI, Gaetano	Linda di Chamounix	1883-84	10
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1883-84	3
FLÖTOW, Friedrich v.	Martha	1883-84	5
BOITO, Arrigo	Mefistofele*	1883-84	21
THOMAS, Ambroise	Mignon*	1883-84	12
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1883-84	2
MEYERBEER, Giacomo	Roberto il diavolo*	1883-84	14
GOUNOD, Charles	Romeo et Juliette	1883-84	3
TOTAL 19			132

THOMAS, Ambroise	Amleto*	1884-85	14
MOZART, Wolfgang A.	Don Giovanni	1884-85	4
GOUNOD, Charles	Faust	1884-85	8
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1884-85	4
BELLINI, Vincenzo	I Capuletti ed i Montecchi	1884-85	4
BELLINI, Vincenzo	I Puritani	1884-85	2
GIRO, Manuel	In renegato Alonso Garcia	1884-85	1
VERDI, Giuseppe	Il trovatore	1884-85	1
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine	1884-85	7

DONIZETTI, Gaetano	L'elisir d'amore	1884-85	2
DONIZETTI, Gaetano	La favorita*	1884-85	16
DONIZETTI, Gaetano	Linda di Chamounix	1884-85	5
BARATA, A.	Lo desengany	1884-85	1
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammermoor	1884-85	8
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia*	1884-85	8
FLÖTOW, Friedrich v.	Martha	1884-85	3
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1884-85	8
THOMAS, Ambroise	Mignon*	1884-85	4
DONIZETTI, Gaetano	Poliuto	1884-85	3
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1884-85	4
MEYERBEER, Giacomo	Roberto il diavolo	1884-85	1
BELLINI, Vincenzo	Semiramide	1884-85	3
VERDI, Giuseppe	Un ballo in maschera	1884-85	1

TOTAL 27

113

VERDI, Giuseppe	Aida	1885-86	2
WAGNER, Richard	Der fliegende Holländer	1885-86	11
MEYERBEER, Giacomo	Dinorah	1885-86	3
VERDI, Giuseppe	Ernani	1885-86	1
GOUNOD, Charles	Faust	1885-86	7
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1885-86	3
BELLINI, Vincenzo	I Puritani	1885-86	1
ROSSINI, Gioacchino	Il barbiere di Siviglia	1885-86	2
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine	1885-86	6
DONIZETTI, Gaetano	La favorita*	1885-86	4
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda*	1885-86	13
FLÖTOW, Friedrich v.	Martha	1885-86	3
BOITO, Arrigo	Mefistofele*	1885-86	10
DONIZETTI, Gaetano	Poliuto	1885-86	1
VERDI, Giuseppe	Rigoletto*	1885-86	9

TOTAL 19

76

VERDI, Giuseppe	Aida	1886-87	9
THOMAS, Ambroise	Amleto	1886-87	9
RICCI, F. i L.	Crispino e la comare	1886-87	8
WEBER, Carl Ma.	Der Freischütz*	1886-87	19
GOUNOD, Charles	Faust	1886-87	5
AUBER, François	Fra diavolo	1886-87	5
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1886-87	6
ROSSINI, Gioacchino	Guglielmo Tell	1886-87	2
BELLINI, Vincenzo	I Capuletti ed i Montecchi	1886-87	1
BELLINI, Vincenzo	I Puritani	1886-87	1
ROSSINI, Gioacchino	Il barbiere di Siviglia	1886-87	3
MEYERBEER, Giacomo	Il profeta	1886-87	2

MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine	1886-87	4
DONIZETTI, Gaetano	La favorita	1886-87	3
VERDI, Giuseppe	La forza del destino	1886-87	9
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	1886-87	5
BELLINI, Vincenzo	La sonnambula	1886-87	3
VERDI, Giuseppe	La traviata	1886-87	4
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1886-87	10
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1886-87	5
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1886-87	5
WAGNER, Richard	Tannhauser*	1886-87	5
TOTAL 24			124

VERDI, Giuseppe	Aida	1887-88	6
THOMAS, Ambroise	Amleto*	1887-88	14
BIZET, Georges	Carmen*	1887-88	19
WEBER, Carl Ma.	Der Freischutz	1887-88	6
GOUNOD, Charles	Faust	1887-88	4
FALCHI, Stanislao	Giuditta	1887-88	1
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1887-88	9
BIZET, Georges	Les pecheurs de perles	1887-88	14
BELLINI, Vincenzo	I Puritani	1887-88	4
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine	1887-88	5
DONIZETTI, Gaetano	La favorita*	1887-88	4
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	1887-88	7
WAGNER, Richard	Lohengrin**	1887-88	23
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammermoor	1887-88	3
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1887-88	4
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1887-88	2
THOMAS, Ambroise	Mignon	1887-88	6
TOTAL 24			131

VERDI, Giuseppe	Aida	1888-89	5
BIZET, Georges	Carmen*	1888-89	18
GOUNOD, Charles	Faust	1888-89	2
BRETON, Thomas	Gli amanti di Teruel	1888-89	9
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1888-89	5
ROSSINI, Gioacchino	Il barbieri di Siviglia	1888-89	2
VERDI, Giuseppe	Il trovatore	1888-89	1
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine*	1888-89	7
DONIZETTI, Gaetano	La favorita	1888-89	5
VERDI, Giuseppe	La traviata	1888-89	4
WAGNER, Richard	Lohengrin*	1888-89	7
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammermoor	1888-89	6
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1888-89	2
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1888-89	13

THOMAS, Ambroise	Mignon*	1888-89	2
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1888-89	2
MEYERBEER, Giacomo	Roberto il diavolo	1888-89	7
GOUNOD, Charles	Romeo et Juliette	1888-89	2
VERDI, Giuseppe	Un ballo in maschera	1888-89	1

TOTAL 25

114

VERDI, Giuseppe	Aida	1889-90	6
BIZET, Georges	Carmen	1889-90	4
MEYERBEER, Giacomo	Dinorah	1889-90	2
GOUNOD, Charles	Faust	1889-90	3
CAGNONI, Antonio	Francesca da Rimini	1889-90	2
BRETON, Tomas	Gli amanti di Teruel	1889-90	13
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti*	1889-90	3
VERDI, Giuseppe	Il trovatore	1889-90	3
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	1889-90	2
BIZET, Georges	La jolte fille de Perth	1889-90	10
BELLINI, Vincenzo	La sonnambula	1889-90	1
WAGNER, Richard	Lohengrin	1889-90	3
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1889-90	2
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1889-90	9
GLUCK, Christoph W.	Orfeo ed Euridice	1889-90	8
ROSSINI, Gioacchino	Semiramide	1889-90	2

TOTAL 17

73

VERDI, Giuseppe	Aida	1890-91	13
MASCAGNI, Pietro	Cavalleria rusticana	1890-91	4
MEYERBEER, Giacomo	Dinorah	1890-91	3
VERDI, Giuseppe	Ernani	1890-91	3
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1890-91	2
BELLINI, Vincenzo	I Capuletti ed i Montechi	1890-91	3
BIZET, Georges	Les pecheurs de perles	1890-91	7
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	1890-91	7
BIZET, Georges	La jolte fille de Perth	1890-91	2
WAGNER, Richard	Lohengrin*	1890-91	15
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1890-91	4
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1890-91	4
VERDI, Giuseppe	Otello*	1890-91	17
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1890-91	4

TOTAL 16

88

VERDI, Giuseppe	Aida	1891-92	14
THOMAS, Ambroise	Amleto	1891-92	6
BIZET, Georges	Carmen	1891-92	7
WEBER, Carl Ma.	Der Freischütz	1891-92	5

BRETON, Tomas	Garin	1891-92	7
MEYERBEER, Giacomo	L'Africaine	1891-92	4
DONIZETTI, Gaetano	La favorita	1891-92	3
HALEVY, Jacques	La juive	1891-92	10
WAGNER, Richard	Lohengrin	1891-92	6
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1891-92	6
VERDI, Giuseppe	Otello	1891-92	5
WAGNER, Richard	Tannhäuser	1891-92	10
TOTAL 12			83
VERDI, Giuseppe	Aida	1892-93	2
WAGNER, Richard	Der fliegende Holländer	1892-93	12
BRETON, Tomas	Garin	1892-93	9
BRETON, Tomas	Gli amanti di Teruel	1892-93	7
MOUGNONE, Leopoldo	Il birichino	1892-93	3
PONCHIELI, Amilcare	La Gioconda	1892-93	2
BELLINI, Vincenzo	La sonnambula	1892-93	2
DONIZETTI, Gaetano	Linda di Chamounix	1892-93	5
WAGNER, Richard	Lohengrin	1892-93	8
VERDI, Giuseppe	Macbeth	1892-93	1
THOMAS, Ambroise	Mignon	1892-93	11
GLUCK, Christoph W.	Orfeo ed Euridice	1892-93	8
VERDI, Giuseppe	Otello	1892-93	12
TOTAL 13			82
ROSSINI, Gioacchino	Guglielmo Tell	1893-94	supressió- bomba
TOTAL 1			1/2
MASCAGNI, Pietro	Cavalleria rusticana*	1894-95	7
GOUNOD, Charles	Faust	1894-95	1
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1894-95	5
ALBENIZ, Isaac	Henry Clifford	1894-95	3
LEONCAVALLO, Ruggero	I pagliacci	1894-95	3
MASCAGNI, Pietro	L'amico Fritz	1894-95	11
DONIZETTI, Gaetano	La favorite	1894-95	5
BELLINI, Vincenzo	La sonnambula	1894-95	4
VERDI, Giuseppe	La traviata	1894-95	4
DONIZETTI, Gaetano	Lucrezia Borgia	1894-95	2
MASSENET, Jules	Manon*	1894-95	10
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1894-95	1
Total 15			56
VERDI, Giuseppe	Aida*	1895-96	11
MASCAGNI, Pietro	Cavalleria rusticana	1895-96	4

MEYERBEER, Giacomo	Dinorah	1895-96	7	
VERDI, Giuseppe	Falstaff	1895-96	8	
BRETON, Tomas	Garin	1895-96	6	
BRETON, Tomas	Gli amanti di Teruel	1895-96	4	
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1895-96	2	
MEYERBEER, Giacomo	Il profeta	1895-96	5	
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	1895-96	5	
WAGNER, Richard	Lohengrin	1895-96	7	
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammermoor	1895-96	5	
PUCCINI, Giacomo	Manon Lescaut	1895-96	6	
VERDI, Giuseppe	Otello	1895-96	13	
ALBENIZ, Isaac	Pepita Jiménez	1895-96	7	
Total 15				90
THOMAS, Ambroise	Amelot*	1896-97	10	
MASCAGNI, Pietro	Cavalleria rusticana	1896-97	2	
VERDI, Giuseppe	Falstaff	1896-97	8	
AUBER, Francois	Fra diavolo	1896-97	1	
ROSSINI, Gioacchino	il barbiere di Siviglia	1896-97	4	
VERDI, Giuseppe	Il trovatore	1896-97	1	
PONCHIELLI, Amilcare	La Gioconda	1896-97	8	
HALEVY, Jacques	La juive	1896-97	4	
BELLINI, Vincenzo	La sonnambula	1896-97	2	
WAGNER, Richard	Lohengrin	1896-97	6	
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammermoor	1896-97	1	
PUCCINI, Giacomo	Manon Lescaut	1896-97	9	
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1896-97	12	
VERDI, Giuseppe	Otello	1896-97	5	
SAINT-SAENS, Camille	Samson et Dalila*	1896-97	23	
WAGNER, Richard	Tannhäuser	1896-97	1	
TOTAL 18				97
VERDI, Giuseppe	Aida	1897-98	2	
BIZET, Georges	Carmen	1897-98	7	
MASCAGNI, Pietro	Cavalleria rusticana	1897-98	3	
VERDI, Giuseppe	Don Carlo	1897-98	6	
PUCCINI, Giacomo	La bohème	1897-98	11	
PONCHELLI, Amilcare	La Gioconda	1897-98	9	
VERDI, Giuseppe	La traviata	1897-98	4	
MASSENET, Jules	Manon*	1897-98	6	
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1897-98	4	
RUBINSTEIN, Anton	Nerone	1897-98	7	
GLUCK, Christoph W.	Orfeo ed Euridice	1897-98	5	
SAINT-SAENS, Camile	Samson et Dalila*	1897-98	16	
TOTAL 14				80

GIORDANO, Umberto	Andrea Chénier	1898-99	5	
MASCAGNI, Pietro	Cavalleria rusticana	1898-99	3	
WAGNER, Richard	Die Walküre*	1898-99	21	
GOUNOD, Charles	Faust	1898-99	6	
MEYERBEER, Giacomo	Gli Ugonotti	1898-99	6	
LEONCAVALLO, Ruggero	I pagliacci	1898-99	6	
BIZET, Georges	Les pecheurs de perles	1898-99	3	
BELLINI, Vincenzo	I Puritani	1898-99	6	
ROSSINI, Gioacchino	Il barbiere di Siviglia	1898-99	4	
PUCCINI, Giacomo	La bohème	1898-99	11	
BELLINI, Vincenzo	La sonnambula	1898-99	1	
WAGNER, Richard	Lohengrin	1898-99	10	
DONIZETTI, Gaetano	Lucia di Lammemoor	1898-99	1	
BELLINI, Vincenzo	Norma	1898-99	1	
VERDI, Giuseppe	Otello	1898-99	5	
VERDI, Giuseppe	Rigoletto	1898-99	5	
MASSENET, Jules	Werther	1898-99	2	
TOTAL 18				94
VERDI, Giuseppe	Aida	1899-00	4	
BIZET, Georges	Carmen	1899-00	4	
GIORDANO, Umberto	Fedora	1899-00	4	
GLUCK, Christoph W.	Iphigénie à Tauride	1899-00	7	
PUCCINI, Giacomo	La bohème*	1899-00	16	
WAGNER, Richard	Lohengrin	1899-00	10	
MASSENET, Jules	Manon	1899-00	8	
BOITO, Arrigo	Mefistofele	1899-00	5	
THOMAS, Ambroise	Mignon	1899-00	8	
SAINT-SAENS, Camille	Samson et Dalila	1899-00	3	
WAGNER, Richard	Tristany i Isolda	1899-00	12	
Total 12				81